

УДК [32:911.3:005.21](477):34.01

DOI [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-3\(63\)-9](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-3(63)-9)

Володимир ЛІПКАН

доктор юридичних наук, професор, докторант відділу правових проблем політології,
Інститут держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України,
вул. Трьохсвятительська, 4, Київ, Україна, 02000

ORCID: 0000-0002-7411-2086

Volodymyr LIPKAN

Doctor of Sciences in Law, Professor, Doctoral Student at the Department of Legal Problems of Political
Science, Institute of State and Law named after V. M. Koretskyi NAN of Ukraine, Trokhsviatyetska str., 4,
Kyiv, Ukraine, 02000

ORCID: 0000-0002-7411-2086

ГЕОСТРАТЕГІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ З ПОЗИЦІЙ ПРИРОДНО-ПРАВОВОГО МЕТОДУ (ПІДХОДУ)

THE GEOSTRATEGY OF THE UKRAINIAN STATE FROM THE PERSPECTIVE OF THE NATURAL LAW METHOD (APPROACH)

Розвиток геостратегії як політико-безпекової теорії зумовлює необхідність звернення до вивчення різноманітних методів дослідження. Логіка сучасних трансформаційних процесів передбачає з'ясування потенціалу природно-правового методу для додаткового обґрунтування геостратегії як окремої політичної теорії, її виділення і принципову методологічну відмінність від геополітики. На підставі природно-правового методу інтерпретовано сучасні тенденції у стратегічному ландшафті, які впливають на формування геостратегії сучасної України.

Контекст статті усіляко просякнутий концепцією Realpolitik, яка реально збільшує синергетичний потенціал теоретичних знань та підсилює методологічний рівень політичної науки. В умовах постійних трансформацій політичних відносин під впливом глобалізаційних і регіональних чинників сучасної міжнародної політичної системи та формування нового світового порядку геостратегія подається крізь політико-безпековий і правовий дискурс.

Презентовано два відповідні напрями дослідження: 1) геостратегія як політико-безпекова практика і функція держави; 2) геостратегія як концептуальний акт стратегічної правотворчості найвищого рівня. Подана модель виступає інтегральним результатом екстраполяції методів політичних наук, правового регулювання, безпекознавства та моделювання.

Додатково науково обґрунтовано використання сили, іншого сучасного та інноваційного інструментарію в тому числі стратегічних комунікацій, гібридних війн чітко визначеними політичними інститутами, які формують та реалізують геостратегію для формування гарантованих Конституцією України і забезпечених стратегічним потенціалом необхідних і достатніх умов для безпосередньої реалізації стратегічних національних інтересів.

Науково доведено, що природно-правовий метод, ставить Божу Віру і Світоглядний баланс на вершину ефективного розвитку націодержави, яка за допомогою повинності дисциплінованого чину чітко ідентифікує власний національний ідеал, баланс влади і внутрішній лад, мир та розвиток, солідарність та справедливість.

Уперше в політичній науці вводяться неологізми: деінфраструктуризація, інфраструктурний цинізм, інфраструктурна десоверенізація. Як обсяжні політичні лексеми вони є наслідком застосування природно-правового методу до формування категорійно-понятійної системи теорії геостратегії. Уперше подано матрицю наукових методів теорії геостратегії.

Ключові слова: геостратегія, теорія геостратегії, методологія геостратегії, природно-правовий метод, стратегічний потенціал, стратегічні національні цінності, стратегічні національні інтереси, стратегічні пріоритети, геостратегія сучасної України, секторальні стратегії.

The development of geostrategy as a political and security theory makes it necessary to refer to the study of various research methods. The logic of modern transformational processes involves clarifying the potential of the natural law theory for additional substantiation of geostrategy as a different political theory, its individualization, and fundamental methodological difference from geopolitics. Based on the natural law theory, modern trends in the strategic landscape, which influence the formulation of modern Ukraine's geostrategy, are interpreted.

The article's context is laced with the concept of Realpolitik, which advances theoretical knowledge's synergistic potential and strengthens political science's methodological level. Amidst constant transformations of political relations under the influence of globalization and regional factors of the modern international political system and the formation of new world order, geostrategy is presented through political-security and legal discourse.

Thus, two relevant research lines are considered: 1) geostrategy as the state's political and security practice and function; 2) geostrategy as a conceptual act of strategic law-making at the highest level. The model is an integral outcome of the extrapolation of methods of political science, legal regulation, security studies and modeling.

The author also scientifically justifies the application of force and other modern and innovative tools, including strategic communications and hybrid wars, by specific political institutions which formulate and implement a geostrategy for ensuring the necessary and sufficient conditions guaranteed by the Constitution of Ukraine and provided with strategic potential for the direct realization of strategic national interests.

It is scientifically proven that the natural law method puts God's Faith and Worldview balance at the top of the effective development of the national state, which, with the help of the duty of a disciplined rank, identifies its own national ideal, the balance of power and internal order, peace and development, solidarity and justice.

The following neologisms are introduced into political science: deinfrastructuring, infrastructural cynicism, infrastructural de-sovereignization. As comprehensive political lexemes, they are the result of the application of the natural-law method to the formation of the geostrategy theory's system of categories and concepts. The matrix of scientific methods of the theory of geostrategy is presented for the first time.

Key words: geostrategy, geostrategy theory, geostrategy methodology, natural law method, strategic potential, strategic national values, strategic national interests, strategic priorities, geostrategy of modern Ukraine, sectoral strategies.

Загальна постановка проблеми. *Гео-стратегія* як політико-безпекова практика і макросистема широкомасштабних цілеспрямованих та свідомих, каскадних і комплексних заходів компетентних суб'єктів нині перебуває на етапі свого формування і унормування. Нині через застосування маніпулятивних технологій система державного управління і політико-правова практика перенасичені фейками, симулякрами, дезінформацією, спотвореною інформацією, яка в цілому формує підґрунтя для реалізації чужих національних інтересів на території України, використання стратегічного потенціалу України для вирішення і реалізації інтересів третіх сторін.

Важливим і небезпечним є свідоме знищення об'єктів стратегічної інфраструктури з метою десуверенізації, захоплення територій Української держави з наступним впровадженням контрольованих третіми сторонами керованих алгоритмів дестабілізації політичної системи і ліквідації Української державності в цілому. Відтак в рамках саме теоретичної науки, зокрема політології, постає наукове завдання щодо коректного дослідження методології, як визначального та ключового інструментарію *теорії геостратегії*.

Аналіз публікацій. Багатоплановість обраної для дослідження теми зумовлює звернення до ряду аспектів. *Передусім*, це питання методології науки. В даному напрямі є важливими розробки таких вчених, як: М. Буроменський, С. Бобровнік, В. Горбатенко, Ю. Власов, О. Ганьба, С. Даниленко, С. Дністрянський, Є. Ерліх, Г. Кельзен, Б. Кістяківський, А. Коваленко, М. Козюбра, О. Костенко, М. Костицький, І. Кресіна, О. Мережко, І. Настасяк, М. Ожеван, Н. Оніщенко, Ю. Римаренко, В. Сіренко, О. Скрипнюк, В. Старосольський, О. Стойко, Ю. Шемчученко, В. Явір, А. Яковець та ін.

Також це теологічні дослідження, зокрема енцикліки, які, будучи за своєю суттю літературно-богословськими дослідженнями або науково-популярними трактатами фактично є своєрідними стратегіями розвитку людства тільки з позицій релігійного світогляду.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми.

Якщо стосовно методів правового регулювання суспільних відносин можу констатувати про наявність значної кількості публікацій, то стосовно формування *теорії геостратегії*, передусім формування наукової методології, публікацій майже не існує. Адже більшість авторів, перебуваючи в захопленні від геополітики навіть не порушують питання про наперед неконструктивний характер даної системи знань.

Відтак, порушення мною питання про геостратегію є саме по собі новаторським, а вироблення засад формування методології виступає *науковою новизною*, і такою що подається *вперше* на рівні політичних наук. В рамках даної статті буде сформульовано засади інтерпретації природно-правового методу для реалізації геостратегії сучасної Української держави.

У зв'язку з цим **мета** статті полягає у розкритті змісту природно-правового методу як засади формування геостратегії сучасної Української держави.

Досягненню поставленої мети сприятиме розв'язання таких **завдань**:

- 1) презентація матриці методів теорії геостратегії;
- 2) накреслення абрисів розуміння стратегії в якості політико-правової і безпекової практики;
- 3) розкриття змісту інфраструктурних війн через формулювання неологізмів: деінфраструктуризація, інфраструктурний цинізм, інфраструктурна десуверенізація;
- 4) обґрунтування необхідності використання природно-правового методу для вироблення геостратегії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливим дослідницьким етапом розвитку будь-якої теорії є опанування наукових методів, за допомогою яких вивчаються явища в аналізованій сфері. Оскільки предметом політології виступають закономірності формування та розвитку політичної влади, форми і методи її функціонування і викорис-

тання в державно-організованому суспільстві [1], вивчення методів нової теорії становить необхідний компонент систематизації нової системи знань.

Методи теорії геостратегії відображають рівні узагальненості разом із унаочненням дослідницьких можливостей. Якщо застосувати екстраполяційну модель до рівнів узагальнення знань про політику [2, с. 274], то можна виділити відповідні рівні наукових методів, що вивчають ті чи інші явища в рамках геостратегічного ландшафту:

1) *методи, що вивчають загальну геостратегію*, як каскадний системний концептуально-інтелектуальний та силовий комплексний інструмент реалізації стратегічних національних інтересів на основі стратегічних національних цінностей на засадах справедливості. В рамках даного рівня досліджуються:

- теорія геостратегії;
- історія вчень про геостратегію;
- сучасні напрями геостратегії (трансгуманізм, соціальний кредит, капіталізм зацікавлених сторін, концепція чистого нуля, хріслам);
- теоретичні та емпіричні основи геостратегії на макрорівні (Deep State, мондіалізм, масонство, ілюмінати);

2) *методи, що вивчають секторальні стратегії*:

- стратегії реалізації державної політики відповідно до найбільш важливих сфер життєдіяльності (інфраструктурна, державна, зовнішньо-політична, соціально-політична, науково-технологічна, фінансово-економічна, біоенергетична, інформаційно-кібернетична, духовно-ментальна тощо);
- стратегії ефективного функціонування політичної системи та її інститутів;
- стратегії реалізації політичних процесів (стратегічні комунікації);
- стратегії формування і реалізації стратегічного лідерства, формування стратегічних архітекторів;
- стратегії позиціонування і таргетування стратегічних еліт у трансформаційному просторі;
- стратегічна культура, ідеологія та стратегічна архітектура;
- стратегічна безпека міжнародних систем та глобальний розвиток;
- стратегічна правотворчість.

Одним із методів, який вивчає секторальні стратегії – стратегії середнього рівня – виступає *природно-правовий метод*.

Чому саме він? Тому що конкретно цей метод дозволяє пізнати природний стан:

- умови, коли ще не було політичної влади, не було держави (*Гобс*);

– життя людини до того, як виникло суспільство і мова (*Русо*);

Природно-правовий метод передбачає, що позитивне право черпає свою легітимність з природного права, яке виражає універсальні морально-етичні цінності і принципи, незалежні від національно-культурних особливостей. Теоретики природного права прагнуть до виявлення всезагальних, універсальних норм, які були б схожі із законами природи [3, с. 31]. Адже саме такий підхід наразі актуальним в епоху реваншу агресивного політичного ідіотизму та хворобливого нацизму, що бере коріння у неприродних інтернаціональних утопіях і фашистських доктринах на кшталт „денацифікації, демілітаризації та десуверенізації”, які путінський режим оголосив „ідеями руського світу”.

Нині право скристалізувало поняття політичної системи, державності, нації, векторів її розвитку, і в порядку історичного процесу витворило політико-правове явище державної української нації.

Згодом, як влучно відзначає *М. Сциборський* [4], поширення егоцентричного лібералізму, гуманізму та космополітизму, вкупі з матеріялістичним світоглядом послабили й розхитали початковий зміст національного ідеалу. Саме тут глобалісти з вольовою потугою вирвали з рук національних держав упосліджений ідеал нації та зрекли його нахабним пафосом до низин тартару, спотворюючи його життєдайну силу для геостратегії, життєве здійснення якої як раз і унормовує збалансоване життя спільних ідентичностей в рамках однієї політичної системи.

Із бігом часу дедалі увиразнюється антисоціальний характер геополітики, яка фактично виступає творцем іманентного стану *bellum omnia contra omnes*. Антагоністичний устрій уторованою стежкою поступово впроваджувався в більшість політичних систем, які згодом виявилися неспроможними ефективно протистояти самотужки імперіялістичним зазіханням путінського режиму, інших режимів (у тому числі автократичних), які прагнуть до світового володарювання із метою формування єдиного світового уряду, єдиної релігії, єдиної валюти, єдиних цінностей, єдиної спільноти тощо.

Започаткувавши епоху величезного матеріяльного прогресу, всеосяжного ландшафту гедонізму, соціальні системи виявилися безпорадними перед варварськими методами війни, ерозією культури та ідентичності історичних націй, сурогатами проксі та гібридних війн, нахабною та зухвалою поведінкою політичних суб'єктів в рамках міжнародних відносин.

Упосліджуючи природно-правові методи, належним чином спотворюючи їх оригінальну та провідну суть, путінський режим, роками використовуючи слабкості та чисельні недосконалості демократії, особливо із національним присмаком, котрий досхоchu уна-явнюється в Європі, створив та інфільтрував в алгоритми управління інспіровані слабкості та невалідний стратегічний потенціал з метою унеможливлення своєчасної ідентифікації загроз та небезпек, а також адекватної корекції алгоритмів соціального і державного управління.

Узгіднення дальшого розвою демократичних держав із загальним та спільними інтересами в рамках концепції, висунутій *Папою Франциском* в енциклопедії „*Fratelli tutti*” було узалежнене від інспірованих чинників, які роками впроваджувались в різний спосіб в алгоритми управління кожної соціальної системи і передусім системи управління.

Основним завданням цього лейтмотиву хаосу було увергнення європейських держав до хаосу через різні, начебто, тривіальні причини:

– в *Нідерландах* – це фермери, які протестували проти вимог щодо зменшення викидів вуглецю через значну кількість поголів'я корів;

– у *Сербії* – через збереження традиційних сімейних цінностей;

– в *Угорщині* – через небажання поступатися рівнем добробуту власних громадян через „неправильну” цінову політику щодо постачання енергоносіїв від території, якої керує путінський режим.

Алгоритми дестабілізації у той чи інший спосіб також впроваджувалися і через системну та послідовну корупцію чиновників ЄС найвищого рівня, комплекс активних заходів, функціонування розвиненої агентурної мережі та діяльності лобістських структур. Таким чином вони вже зачіпали не стільки політичні системи окремих держав, а стосувалися ефективності функціонування макросистем: ЄС в цілому, НАТО в цілому, підризу та дискредитації системи цінностей в цілому. Тобто рівень впливу відбувався не лише на окремі компоненти, а на системні утворення.

Отже, трансформативний зміст хаосу мав каскадний синергетичний ефект і вплинув на утягування до конфлікту держав не тільки з Європейського континенту. Коли справа доходить до справ Добра, зрідка можна простежити таку єдність, утім, коли йдеться про боротьбу зі спільно ідентифікованим Злом, тут можна спостерігати унаочнення братерства і еманацию Духу Єдності.

Відтак, невірна інтерпретація *природно-правового методу*, за умови його іманентної реформаторської тяглості, призводить до різної трактовки об'єктивної дійсності, фактичної її віртуалізації та симулякризації.

Одним із сучасних прикладів прояву *природно-правового методу* є активізація експансіоністської та агресивної політики з боку окремих політичних режимів, які прагнуть встановити тотальний контроль над системами прийняття політичних рішень в різних країнах, політичних системах тощо через формування ідеологічних, інформаційно-пропагандистських, маніпулятивних, в тому числі гібридних /сурогатних / проксі, силових механізмів поневолення і створення штучної залежності державного апарату від реалізації життєво необхідних функцій і надання життєво важливих послуг.

Путінський режим, роками втілюючи власну хвору концепцію, засновану на „одвічному та іманентному протистоянні з НАТО та ЄС”, уміло створив достатні та необхідні умови для енергетичної залежності. У поєднанні із регіональними особливостями, впливають чинники зовнішнього характеру: кліматична втома, затоплення окремих місцевостей, вакцинація як політичний примус, а не медичне показання, блокування транспортної інфраструктури через анексію територій, варварська війна, поєднана із геноцидом та міжнародним тероризмом, деінфраструктуризація.

Це і не лише це виступає активними формами інфраструктурної війни, яка становить елемент загарбницької державної політики поневолення та втрати інфраструктурного суверенітету, який становить суть державного суверенітету. Причому акцентую увагу саме на **деінфраструктуризації** – саме так мною пропонується увести в науковий обіг, політичну лексику та політичну лінгвістику термін, котрим позначати прояв *інфраструктурного цинізму*, який полягає в умисному та цілеспрямованому каскадному знищенні об'єктів стратегічної інфраструктури, усього інфраструктурного потенціалу країни з метою встановлення контролю над політичною системою, суб'єктами та центрами прийняття політичних рішень.

Поняття деінфраструктуризації мною пропонується визначати через такі поняття: 1) **інфраструктурний цинізм**; 2) **інфраструктурна десуверенізація**, які також є неологізмами і пропонуються мною *вперше* для розширення категорійно-понятійної системи лексем політичних наук, в тому числі і геостратегії як політико-безпекової теорії.

Інфраструктурний цинізм – заперечення в теорії і практиці реалізації стратегії державної інфраструктурної політики цінності об'єктів стратегічної інфраструктури, особливо об'єктів сакрального ландшафту як матеріального наповнення інфраструктурної пасіонарності, інфраструктурного суверенітету та множення інфраструктурного потенціалу суб'єктом, котрий насправді обізнаний зі змістом і суттю, призначенням геостратегії сучасної Української Держави. Конкретними **формами прояву інфраструктурного цинізму** є:

- свідоме та цілеспрямоване знищення об'єктів стратегічної інфраструктури – в цілому;
- знищення об'єктів цивільної інфраструктури;
- диверсії щодо газотранспортних систем особливо небезпечним способом (приклад: навмисне пошкодження антропогенного характеру газогонів із території, що контролюється путінським режимом до Європи);
- захоплення атомних станцій і вчинення актів ядерного тероризму;
- знищення об'єктів енергетичної та транспортної інфраструктури;
- блокування морських шляхів і портів із метою унеможливлення реалізації морського суверенітету;
- активні заходи щодо унеможливлення введення санкцій щодо політичних режимів, які займаються деінфраструктуризацією;
- диверсії, псевдо контртерористичні операції.

Своєю чергою, **інфраструктурна десувенізація** – форма ерозії державного суверенітету, процес позбавлення суверенного управління над об'єктами стратегічної інфраструктури, яка чітко і корелятивно пов'язана із втратою державою політичної суб'єктності.

Причому з позицій держав, які здійснюють таку діяльність, вони діють винятково в межах власних національних інтересів, з метою формування умов убезпечення власної держави і суспільства від імовірних загроз та небезпек. А формування таких залежностей щодо інших держав є лише проявом власної проактивної безпекової політики.

Так, для істот, що проживають на території, контрольованій путінським режимом, війна проти Української Держави, є на їхню збочену думку: „природним правом на повернення власних територій, вбивства нацистів і захисту руськомовного населення, упереджувачим ударом для унеможливлення застосування Україною ядерною зброєю або припинення діяльності біолабораторій. І взагалі це вияв Божої Волі щодо війни проти НАТО та колективного заходу”.

Таким чином, держава по суті, відповідно до теорії *природного права*, самотійно і одноосібно визнає свій виключний суверенітет щодо геостратегічного простору, певних осіб, територій, мови, історії, культури, об'єктів стратегічної інфраструктури та взагалі геостратегічного ландшафту. Відтак, ідентифікувавши себе винятковим носієм виключної ідеології, самі ж суб'єкти даної політичної системи наділяють себе одноосібним правом на реалізацію власно наданого самим собі ж права.

Але безпосередньо це в корні суперечить *позитивному праву*, є *волюнтаризмом* і не прийнятним у сучасній політиці і практиці міжнародних відносин. Саме тому зухвалість путінського режиму у війні проти Української держави, щоразу і дедалі більше натикатиметься на більшу солідарну згуртованість держав, політичних суб'єктів та інститутів громадянського суспільства щодо спільного протистояння і боронення власних цінностей, які можуть бути знищені, а політичні системи поневолені деструктивними алгоритмами хаосу, ненависті, некрофілії.

Із метою формування чіткішого уявлення щодо сутності даного методу та його евристичних можливостей щодо дослідження і пізнання теорії геостратегії, слід виділити декілька основних **поглядів на генезу природного права**:

- 1) *природне право* – еманация Божого права і його джерелом є воля Бога;
- 2) *природне право* – вроджене право, воно корениться у природі та розповсюджується на усіх живих істот;
- 3) *природне право* – це раціональне, розумне право, оскільки воно корениться розумі та природі людини;
- 4) *природне право* – справедливе право, вищий ідеал людини [5, с. 32].

І хоча на думку *Бентама* уявлення про природні права є безглуздом, оскільки воно не корелює із обов'язками, на мій погляд саме дана категорія виступає метакатегорією і тому дихотомія „права – обов'язки” за даного випадку не може бути застосована. Адже природні права притаманні індивіду, незважаючи на хронотоп: жодні часові або територіальні особливості. Природні права виступають універсаліями, які вказують вектор розвитку будь-якої соціальної системи і є змістом правової системи.

Інтерпретуючи відповідно до мети мого дослідження, зазначу наступне.

Відповідно до *першої позиції* – формування геостратегії є волею Божою. Бог відіграє роль ідеального взірця і балансу інтересів особи,

суспільства і держави в рамках ефективного функціонування політичної системи. Відповідно до волі Бога суспільний організм формує у своїх індивідах реальні сили і здібності, спромоги, котрі, своєю чергою, мають вияв у формуванні як усієї політичної системи, так і окремих її елементів. Причому дана система характеризується стратегічним потенціалом та могутністю, оскільки солідаризація різних інтересів має відбуватись в рамках концепції спільного людства або спільноти єдиної долі[6].

Реалізація геостратегії окремої держави має корелювати із загальною стратегією розвитку людства як братерської системи, заснованої на соціальній дружбі, будові здорового суспільства і гіднішого світу без голоду, злиднів, насильства і війн.

Адже, окрім регіональних (внутрішніх) проблем для тієї чи іншої політичної системи, існують виклики вищого порядку, які є **макрозагрозами для будь-якої політичної системи**, що на них наголосив Папа Франциск: маніпуляція та деформація таких понять, як демократія, свобода, справедливість; втрата почуття приналежності до суспільства та історії; егоїзм і незацікавленість спільним благом; переважання логіки ринку, що ґрунтується на прибутковості та культурі відкинення немов непотребу; безробіття, расизм, бідність; нерівність у правах та її відхилення, такі як рабство, торгівля людьми, жінки, піддані насильству й примушені робити аборт, торгівля органами [7].

Відправною точкою виступає спільна приналежність до людського роду, соціальна дружба через визнання одні одних братами й сестрами (*Fratelli tutti*) як діти одного Творця, всі разом в одному човні, що вимагає усвідомлення того, що в глобалізованому та взаємопов'язаному світі врятуватися можна лише разом.

Особливої уваги в рамках еманції Божого права виступає іманентна несправедливість будь-якої війни, яка є поразкою для політики і для людства в цілому, ганебною поступкою силам зла. Війна не є проявом хаосу або нестабільності.

Війна – це стаціонарність зла, стабільність агресії та узгіднення некрофільії із деградацією і поступовим знищенням людяності в людях.

Десоціалізація людини призводить до умерщвлення Духу, а відтак випаровування та ерозії Волі Бога щодо людини, як свідомого носія Волі. Відтак, сповідуючи війну як продовження політики іншими засобами за Клаузевіцом, порушуються Божі закони,

адже політика має бути спрямована на вектор наслідування стану Божого, який перебуває в ідеальній і абсолютній динамічній рівновазі та балансі.

Сформулюю власним віршом наступну думку в контексті еманції Божої Волі:

„Любов будує мости,
Війна – малює хрести.
Тож кожному в людстві
Слід власну долю нести”.

Культура стін
Це – антагонізм.
Культура єднання —
Це Боже гуртування”.

Поза це, заходи із реалізації геостратегії, в тому числі секторальні стратегії відповідно до напрямів державної політики по найбільш важливим сферам життєдіяльності, усвідомлюються і сприймаються як Божа Воля, аксіоматична традиція, яка має найвищу силу, і не може бути оскаржена і переглянута, адже вона визначає свідомість і спрямування Волі свідомих суб'єктів до щастя, добробуту, миру та любові.

Таким чином, геостратегія є нічим іншим, як об'єктивацією прагнення Бога до формування достатніх і необхідних умов для щастя та гармонії усіх людей як єдиної братерської родини. Позитивне право у даному разі слугує лише своєрідним індикатором прогалин у природньому праві, а у сукупності вони і становлять Боже право, сутність якого полягає у позбавленні на засадах доброзичливості та солідарності від наступу вірусів радикального індивідуалізму.

Відповідно до *другої позиції* геостратегія розглядається як процес, внаслідок якого досягається наперед заданий і запрограмований результат досягнення такого стану, що є вродженим для представників тих чи інших націй. Тобто фактично презентується право на справедливість, наприклад: інфраструктурну справедливість, тобто на справедливість отримання кожним життєво важливих послуг для реалізації власних потреб та законних інтересів.

Причому питання справедливості насамперед виходить за ментальне усвідомлення антропогенного ландшафту і трансформується до геостратегічного ландшафту. Адже якщо категорія *людини* її буття і ментальність перебувають в цьому ландшафті разом із *справедливістю* як ідеальною категорією, то дві категорії, що належать одній площині, якщо вони об'єднуються, тобто утворюють синтез справедливості і людини, то вони також належать геостратегічному ландшафту.

Адже нерозумне використання, наприклад, енергетичної інфраструктури призвели до незворотних кліматичних змін, які, своєю чергою, вплинули на увесь живий світ на планеті, на усі боїценози та біоту в цілому.

Отже, *право на*: безпеку, власну ідентичність, освіту, самобутність, їжу тощо – це те, чим нації мають користуватися розумно, помірковано, відповідально та гідно, справедливо на засадах солідарності та доброзичливості. Його відмінність від природного права полягає у тому, що останнє є спільним для усього живого, а перше – лише до націй.

Щодо *третьої позиції*.

У природному праві суттєву роль відіграє раціоналістичний елемент, що згодом послугувало розумінню першого в якості раціонального права, яке впливає з природи та розуму людини і базується на певному філософському принципі. Корисною для дослідження секторальних стратегій, а у більш абстрактному розумінні і феномена геостратегії як політико-безпекової практики взагалі, може бути теорія *Ноама Чомського*, який обґрунтовує існування вродженої *генеративної граматики* [8, с. 34–35].

Інтерпретуючи її положення можна припустити, що прагнення до рівноважного стану політичної системи внаслідок реалізації геостратегії є глибинним і присутнім ще до того, і навіть незалежно від того, коли людина або нація зіткнеться з певною загрозою її безпеці.

Таким чином відбувається проєкція глибинних структур на поверхню. Більше того, прагнення до реалізації стратегічної функції держави формується не оточуючим геостратегічним ландшафтом, а детермінується властивостями людської природи.

Ґрунтуючись на синтезі *теорії генеративної граматики Чомського та генеративно-трансформаційної граматики Лакоффа*, можна висунути низку гіпотез щодо *геостратегії як макросистеми секторальних стратегій*:

– кожна людина володіє вродженими природними правами. Реалізація в комплексі цих прав – ключова мета геостратегії і відповідних, розроблених в її рамках секторальних стратегій державної політики за найбільш важливими сферами життєдіяльності;

– існує певна універсальна, *генеративна геостратегія*, яка корениться у природі людини і будь-якої соціальної та політичної системи: вона слугує фундаментом для формування системи суспільної, державної, національної, міжнародної та інших політичних систем. У рамках *генеративної геостратегії* відбувається творення загальних принципів формування та реалізації секторальних стратегій різних країн,

в різних правових сім'ях та політичних системах, з різними політико-безпековими та правовими, релігійними традиціями, рівнем стратегічної культури та стратегічної правотворчості, утім принципів, які, будучи за своєю природою засадничими, лежать в основі стратегії розвитку людства в цілому;

– *генеративна геостратегія* виступає тією ланкою, яка здатна пояснити та інтерпретувати можливість коеволюційного існування інтересів особи, суспільства і держави, різних політичних систем, суб'єктів міжнародних відносин, міжнародних організацій як єдиної узгодженої, збалансованої, динамічної рівноважної органічно функціонуючої системи.

Концепція *генеративної геостратегії* уможливорює висунути гіпотезу про рівність будь-якої нації у праві на власні, наприклад, об'єкти стратегічної інфраструктури, а в цілому на реалізацію і отримання життєво важливих функцій і послуг відповідно. Адже, згідно з моєю науковою гіпотезою, у спадковій природі нації закладено дещо таке, що одвічне тягне її до реалізації свого стратегічного потенціалу, спрямованого на забезпечення національного та державного суверенітету в рамках творення геостратегії сучасної Української Держави.

Вочевидь, *природне право* не можна отожднювати із законами природи: закони природи описують жорстку, незмінну регулярність, а нормативний закон не описує фактів, а визначає напрями поведінки людини [9, с. 37]. Отже, *природне право* не є законом природи, воно не є даним, вираженим у нормах емпіричного (позитивного) права, скоріш за все – заданість, бо у ній знаходить вираз прагнення емпіричного права відповідати вищому ідеалу геостратегії. Як влучно зазначив академік *О. Костенко*, який є одним із фундаторів соціального натуралізму: „Принцип верховенства законів природного права – це принцип правової культури людей” [10].

Метою застосування *природно-правового методу* до вивчення геостратегії є виявлення тих норм і принципів, які об'єднують відповідні інтереси окремих громадян, етносів, націй, держави, світової спільноти в цілому. У більш загальному плані можна казати, що за допомогою даного методу здійснюється пошук загальних закономірностей у формуванні стратегічних інтересів і в налагодженні узгодженого їх функціонування з аналогічними інтересами інших суспільств, соціальних та політичних систем.

Використання геостратегії в тому числі і окремих її секторальних стратегій задля реалізації власних амбіцій, суб'єктивних

прагнень, утвердження гегемонії, „руського світу”, реалізації на власний розсуд поза контекстом діалогу та міжнародного права нацистських концепцій „денацифікації, демілітаризації та десуверенізації, деукраїнізації” тощо або поневолення інших націй під будь-яким приводом (цифровізація, цифрова автентифікація, створення єдиної світової криптовалюти, насильницька вакцинація тощо) є неприйнятним в рамках інтерпретації до політико-безпекової практики концепції *генеративної геостратегії*.

Геостратегія Української держави не обмежується питаннями лише збалансованого людського існування, адже, як було зазначено вище, порушення клімату пов'язано із відсутністю, наприклад, дієвих та консенсусних механізмів декарбонізації: тоді як одні країни відкрито відмовляються від вуглецю, інші – вважають пріоритетним реалізацію власних національних інтересів, попри те, що це шкодить інтересам усього людства.

Прибічники природного права у сучасній практиці творення, наприклад, інфраструктурної політики прагнуть до розроблення таких фундаментальних принципів, які були б зрозумілі людині, через що такі поняття, як інфраструктурний суверенітет і право на інфраструктуру втратили б свої значення. За допомогою таких принципів природного права можна було б довести, що, прикладом, стратегія державної інфраструктурної політики суперечить природному праву через те, що засоби і передумови людського буття стають кінцевою метою, або через те, що абсолютизація засобів щодо реалізації даної секторальної стратегії у особистому, суспільному і державному рівнях призводить до руйнування сенсу цілого, знищенню права конкретної особи або нації на інфраструктуру. Адже за такого підходу окрема секторальна стратегія однієї держави може стати за певних умов порушенням права інших держав, політична воля однієї держави формує засади до політичного поневолення інших.

На думку українського вченого *С. П. Рабінювича*, поняття природно-правової парадигми позначатиме сукупність світоглядно-методологічних підходів до осмислення права, до розгляду його філософських проблем, які відрізняються від підходів, заснованих на тому чи іншому різновиді позитивізму (соціологічному, психологічному, нормативістському тощо). Існування принципових відмінностей між сцієнтистськими, – позитивістськими й неопозитивістськими – підходами, з одного боку, та підходами, які не обмежуються вивченням зв'язків між юридичними яви-

щами, а прагнуть пізнання їхньої сутності, з іншого, дозволяє, нехай зі значною часткою умовності, виокремлювати природно-правову (юснатуралістичну) парадигму як альтернативу позитивістській [11, с. 8].

У даному контексті слід також сказати і про існування не лише *гуманістичної версії природного права*.

Так, інтерпретуючи філософські та політичні погляди представників іншої моделі, зокрема *Бенедікта Спінози*, *Томаса Гоббса* формулює іншу тезу: **сенс наявності геостратегії полягає у необхідності реалізації закону природи:**

– *війна усіх проти всіх* (*bellum omnium contra omnes*) – *Томас Гоббс* розвинув цю тезу як адекватний, на його погляд, опис природного стану суспільства до укладання „суспільного договору” та утворення держави;

– *людина людині – вовк* (*homo homini lupus es*) – цей вираз стосується крайнього егоїзму людини. Давньоримський драматург-комедіограф *Плавт* (250 до н. е. – 184 до н. е.) вживає ці слова в своїй комедії „Осли” (лат. *Asinaria*), пізніше їх згадав і *Томас Гоббс* у своїй роботі *De Cive*, яка латиною вперше вийшла у 1642 році в Парижі [12];

– *кожен має право в міру вагомості власної сили* (*Бенедікт Спіноза*).

Перефразуючи *Томаса Гоббса*: нація нації ворог, а **геостратегія**, зокрема інфраструктурна війна, **виступає інструментом:**

- перемоги над ворогом / супротивником;
- встановлення тотального контролю над геостратегічним ландшафтом, що може містити знецінення, викривлення, крадіжку або знищення, передусім сакрального ландшафту, стертя історії і людини, що було описано в рамках теоретичної авторської концепції *homo eraser* [13, с. 392];
- утвердження власного суверенітету над чужим інфраструктурним комплексом, об'єктами стратегічної інфраструктури;
- знищення інфраструктурної могутності;
- позбавлення інфраструктурного суверенітету;
- унеможливлення надання життєво важливих послуг і реалізації життєво важливих функцій.

За даною концепцією інфраструктурна війна – природний стан суспільства.

Висновки. Виживає роботяща, працююча, розумна та найсильніша нація, ресурси та політична воля владних інститутів якої є більш стратегічно досконалою і оснащеною, здатною і ментально готовою, маючи політичну готовність до встановлення реального результативного контролю над стратегічним

потенціалом власної держави і управління геостратегічним ландшафтом.

Природне право – фактична і реальна сила, а геостратегія Української держави – концептуальна, ментальна, духовна і матеріальна синергетична сила усієї системи індивідів, які об'єдналися в рамках прогресивної та ефективної, розвиненої нації-держави.

За даного випадку як безпосередньо геостратегія, так і секторальні стратегії та відповідні їм національні / державні системи, в тому числі безпекові, виступають балансуєчим чинником щодо негативної, підчас тваринної руйнівної сторони людської природи. Зміст існування полягає в балансі, тож політична система, що прагне змінити цей баланс, порушити, знищивши або добро або зло, приречена на самоліквідацію.

Природна свобода може призвести і призводить до насильства, яке не є можливим поза контекстом встановлення контролю над об'єктами стратегічної інфраструктури через вжиття комплексу різноманітних заходів. Здебільшого поневоленню підлягають ті нації, котрі не мають стратегічної еліти, здатної формувати та підтримувати у стані стійкої рівноваги стратегічну архітектуру ландшафту свого розвитку, не сформулювали для себе самих і не змогли артикулювати на зовні власні стратегічні національні інтереси, які не мають власної геостратегії, як *perpetuum mobile* власного розвитку.

У цьому аспекті формування і реалізації власної геостратегії має розглядатися і як природне право людини на життя і щастя і як реалізація позитивного права. Саме в останній іпостасі, як геостратегія в цілому, так і окремі секторальні стратегії можуть інколи тимчасово порушувати баланс справедливості, лише за випадку, коли вони є єдиною альтернативою війні та тероризму, цифровому тоталітаризму та формуванню глобальних цифрових агломерацій та колоній.

Отже, при аналізові геостратегії в цілому та секторальних стратегій зокрема, в тому числі стратегії державної інфраструктурної політики, слід виходити з іманентності дуалізму позитивного і природного права, які втілюють ідею права на інфраструктуру окремого індивіда і балансуються позитивним правом, яке уособлює ідею суспільства і держави.

За допомогою *природно-правового методу* при формуванні теорії геостратегії і реалізації її саме в якості політико-безпекової практики мають бути сформовані такі умови, щоб:

– *діалог* став шляхом;

– *спільна корисна солідарна співпраця* перетворилася на спосіб поведінки;

– *взаємознання* стало методом і критерієм ефективності геостратегії Української держави.

Теорія геостратегії віддзеркалює потребу у формуванні нової теоретичної системи знань. Це має стати відповіддю на добу безідейності, сірої й безбарвної меркантильності та тупого своєкорисного анархічного міщанства. Природно-правовий метод надає прагматичного і конструктивного методологічного подиху геостратегії як політико-безпековій практиці щодо відкриття забутого світу ідей Добра, Справедливості, Солідарності, Миру та Злагоди, генеруючи умови для морально-духовного переродження нації, зміцнення світоглядних засад її ідентичності.

Замість гуртового агресивного антагонізму і скептичного релятивізму щодо існування Української держави в рамках теоретичних конструкцій геополітики, геостратегія і зокрема *природно-правовий метод* ставлять Божу Віру і Світоглядний баланс на вершину ефективного розвитку націодержави, яка за допомогою повинності дисциплінованого чину чітко ідентифікує власний національний ідеал, баланс влади і внутрішній лад, мир та розвиток.

Не може бути компромісовості щодо базових національних цінностей, який би аргумент не було покладено в основу будь-яких концепцій чи теорій, адже людиноборські концепції, на кшталт советського мракобісся, руського світу, успадкування трансгуманізму та інші політичні фантазмагорії, не є природними для автохтонної української та політичної нації, а отже не мають природних підстав для будь-якого правового оформлення, в тому числі в рамках такого акта стратегічної правотворчості як геостратегія Української держави.

Застосування *природно-правового методу* при розробленні теорії геостратегії уможливує позбуватися простолінійної безпорадності ідей, що їх в очах свого примітивно-міщанського оточення виставляють як спотворену дійсність й „аморальне” викривлення людської природи і мети життя взагалі. *Природно-правовий метод* оперує поняттями миру, справедливості, братерства, не скатуючись до рівня геополітики, в якій ці категорії перетворюються на суб'єктивне трактування і спекулятивну брехню, маячню, хизування над здоровим глуздом людини, нав'язуючи інші, так звані „природні матриці”: право сили, аморальність та іманентну ідеологічну еkleктичність будь-яких концепцій.

Література:

1. Федун Л. А. О предмете и методе политологии. *Социально-политические науки*. 1991. № 3. С. 65–66.

2. Політологічний енциклопедичний словник / за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкін. Київ, 1997. 400 с. ; Прокуріна О. О. Політична культура і політична поведінка соціальних суб'єктів з огляду політичного процесу в Україні. *Держава і право*. Вип. 16. Київ, 2002. С. 495–499. ; Сліпець П. П. Політичні цінності: теорія і методологія пізнання та реалізації [Текст]: монографія. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2009. 251 с.
3. Мережко А. А. Введение в философию международного права. Гносеология международного права. Київ: Юстиниан, 2002. 192 с.
4. Сциборський М. Націократія. Вінниця: ДП „Державна картографічна фабрика”, 2007. 112 с.
5. Мережко А. А. Введение в философию международного права. Гносеология международного права. Київ: Юстиниан, 2002. 192 с.
6. «Fratelli tutti»: чергова соціальна енцикліка Папи Франциска. URL: <https://synod.ugcc.ua/data/fratelli-tutti-cherгова-sotsialna-entsyklika-papy-frantsyska-4131/>
7. «Fratelli tutti»: черговасоціальнаенциклікаПапиФранциска. URL: <https://www.vaticannews.va/uk/pope/news/2020-10/oglyad-fratelli-tutti.html>
8. Мережко А. А. Введение в философию международного права. Гносеология международного права. Київ: Юстиниан, 2002. 192 с.
9. Мережко А. А. Введение в философию международного права. Гносеология международного права. Київ: Юстиниан, 2002. 192 с.
10. Костенко Олександр. Фейсбук. [сайт]. URL: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2084667741685179&id=100004259206425
11. Рабінович С. П. Природно-правові підходи в юридичному регулюванні: монографія. Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2010. 576 с.
12. Hobbes Thomas. *Elementa philosophica de cive*. (Latin Edition). Amsterdam, 1696. 403 p. URL: https://books.google.com.ua/books?id=PeoTAAAAQAAJ&printsec=frontcover&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
13. Стратегічні комунікації: [словник] / Ліпкан В.А. та ін.; за ред. В. А. Ліпкана. Київ: ФОРМ О. С. Ліпкан, 2018. 416 с.

References:

1. Fedun, L. A. (1991). O predmete i metode politologii [On the subject and method of political science]. *Socialno-politicheskie nauki – Socio-political sciences*, 3, 65–66 [in Russian].
2. Shemshuchenko, Yu. S. & Babkin, V. D. (Eds). (1997). *Politolohichni entsyklopedychnyi slovnyk [Political science encyclopedic dictionary]*. Kyiv [in Ukrainian]; Proskurina, O. O. (2002). *Politychna kultura i politychna povedinka sotsialnykh subiektiv z ohliadu politychnoho protsesu v Ukraini [Political culture and political behavior of social subjects from the perspective of the political process in Ukraine]*. *Derzhava i pravo – State and law*, 16, 495–499 [in Ukrainian]; Slipets, P. P. (2009). *Politychni tsinnosti: teoriia i metodolohiia piznannia ta realizatsii [Tekst]: monohrafiia [Political values: theory and methodology of cognition and implementation [Text]: monograph]*. Kyiv: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України [in Ukrainian].
3. Merezko, A. A. (2002). *Vvedenie v filosofiyu mezhdunarodnogo prava. Gnoseologiya mezhdunarodnogo prava [Introduction to the philosophy of international law. Gnoseology of international law]*. Kyiv: Yustinian [in Ukrainian].
4. Stsyborskyi, M. (2007). *Natsiokratia [Nationocracy]*. Vinnytsia: DP „Derzhavna kartohrafichna fabryka” [in Ukrainian].
5. Merezko, A. A. (2002). *Vvedenie v filosofiyu mezhdunarodnogo prava. Gnoseologiya mezhdunarodnogo prava [Introduction to the philosophy of international law. Gnoseology of international law]*. Kyiv: Yustinian [in Ukrainian].
6. «Fratelli tutti»: chervova sotsialna entsyklika Papy Frantsyska [“Fratelli tutti”: another social encyclical of Pope Francis]. [synod.ugcc.ua](https://synod.ugcc.ua/data/fratelli-tutti-cherгова-sotsialna-entsyklika-papy-frantsyska-4131/) Retrieved from <https://synod.ugcc.ua/data/fratelli-tutti-cherгова-sotsialna-entsyklika-papy-frantsyska-4131/>
7. «Fratelli tutti»: chervova sotsialna entsyklika Papy Frantsyska [“Fratelli tutti”: another social encyclical of Pope Francis]. [synod.ugcc.ua](https://synod.ugcc.ua/data/fratelli-tutti-cherгова-sotsialna-entsyklika-papy-frantsyska-4131/) Retrieved from <https://synod.ugcc.ua/data/fratelli-tutti-cherгова-sotsialna-entsyklika-papy-frantsyska-4131/>
8. Merezko, A. A. (2002). *Vvedenie v filosofiyu mezhdunarodnogo prava. Gnoseologiya mezhdunarodnogo prava [Introduction to the philosophy of international law. Gnoseology of international law]*. Kyiv: Yustinian [in Ukrainian].
9. Merezko, A. A. (2002). *Vvedenie v filosofiyu mezhdunarodnogo prava. Gnoseologiya mezhdunarodnogo prava [Introduction to the philosophy of international law. Gnoseology of international law]*. Kyiv: Yustinian [in Ukrainian].
10. Kostenko Oлександр. Feisbuk [Oлександр Kostenko. Facebook] Retrieved from [www.facebook.com](https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2084667741685179&id=100004259206425) https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2084667741685179&id=100004259206425
11. Rabinovych, S. P. (2010). *Pryrodno-pravovi pidkhody v yurydychnomu rehuliuванні: monohrafiia [Natural law approaches in legal regulation: monograph]*. Lviv: Lviv. derzh. un-t vnutr. sprav [in Ukrainian].

12. Hobbes Thomas. *Elementa philosophica de cive*. (Latin Edition). Amsterdam, 1696. 403 p. Retrieved from https://books.google.com.ua/books?id=PeoTAAAAQAAJ&printsec=frontcover&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

13. Lipkan, V. A. & Popova, T. V. (2018). *Stratehichni komunikatsii: [slovnyk] [Strategic communications: [glossary]]*. V. A. Lipkan (Ed.). Kyiv : FOP O. S. Lipkan [in Ukrainian].